

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 114/2015-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. júna 2015 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Ľubomíra Dobríka o prijatej sťažnosti [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Kašubom, Advokátska kancelária, Holubyho 51, Martin, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 TdoV 5/2013 z 30. mája 2013 takto

r o z h o d o l :

Základné právo [REDAKČIA], na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 TdoV 5/2013 z 30. mája 2013 p o r u š e n é b o l i .

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 TdoV 5/2013 z 30. mája 2013 z r u š u j e a v e c v r a c i a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n ý [REDAKČIA], uhradiť trovy konania v sume 424,16 € (slovom štyristodvadsaštyri eur a šesťnásť

centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Vladimíra Kašubu, Advokátska kancelária, Holubyho 51, Martin, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 114/2015-11 z 8. apríla 2015 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 TdoV 5/2013 z 30. mája 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný súd“) č. k. PK-2 T 10/2009-1915 zo 16. novembra 2011 uznaný vinným zo spáchania trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný zákon“), za čo bol podľa § 160a ods. 1 Trestného zákona odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere dva roky, ktorého výkon bol podľa § 58 ods. 1 písm. a) a § 59 ods. 1 Trestného zákona podmienene odložený na skúšobnú dobu 3 roky. Podľa § 160a ods. 1 Trestného zákona za použitia § 53 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 438b zákona č. 498/2008 Z. z., ktorým sa menia zákony v oblasti trestného práva v súvislosti so zavedením meny euro v Slovenskej republike, bol sťažovateľovi uložený peňažný trest vo výmere 90 378 Sk,

v prepočte 3 000 €. Napokon špecializovaný súd podľa § 54 ods. 3 Trestného zákona ustanovil pre prípad, že by výkon tohto trestu mohol byť úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody na 3 mesiace.

Proti prvostupňovému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 To 3/2012 z 31. mája 2012 rozhodol tak, že ho podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ako nedôvodné zamietol.

Uznesenie najvyššieho súdu z 31. mája 2012 sťažovateľ napadol dovolaním z 24. septembra 2012.

Následne v tejto trestnej veci špecializovaný súd uznesením č. k. PK-2 T 10/2009-1997 z 29. januára 2013 rozhodol, že sťažovateľ je účastný amnestie prezidenta Slovenskej republiky z 2. januára 2013 uverejnenej pod č. 1/2013 Z. z., na základe čoho bol sťažovateľovi odpustený právoplatne uložený trest odňatia slobody, ktorého výkon bol podmienenečne odložený, s účinkom, že sa na neho hľadí, ako keby nebol odsúdený. V tejto súvislosti listom č. k. PK-2 T 10/2009-2001 z 25. februára 2013 špecializovaný súd vyzval sťažovateľa na oznámenie jeho stanoviska, či naďalej trvá na podanom dovolaní. Na výzvu sťažovateľ reagoval oznámením, že na dovolaní trvá v celom rozsahu.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 TdoV 5/2013 z 30. mája 2013 mimoriadny opravný prostriedok sťažovateľa podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku odmietol ako neprípustný, lebo smeroval proti svojimi účinkami neexistujúcemu odsudzujúcemu rozhodnutiu, proti ktorému nie je možné v zmysle ustanovení § 368 ods. 1 a 2 Trestného poriadku dovolanie podať. Dovolací súd pritom vychádzal zo zákonnej fikcie neodsúdenia sťažovateľa predpokladanej v ustanovení § 92 ods. 2 a 5 a § 32 písm. d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „nový Trestný zákon“), t. j. zahľadanie odsúdenia sťažovateľa vykonaním peňažného trestu a amnestiou prezidenta

Slovenskej republiky vzťahujúcou sa na sťažovateľovi uložený podmienený trest odňatia slobody.

Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd uznesením z 30. mája 2013 porušil jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to tým, že *„jeho rozhodnutie... je v značnej miere arbitrárne a svojvoľné. Ak zahladeniu odsúdenia napr. amnestiou v zmysle ustanovenia § 92 ods. 5 Tr. zák., ale aj zaplatením peňažného trestu v zmysle ustanovenia § 92 ods. 2 Tr. zák., priznáva prostredníctvom dobrodenia zákonodarcu... účinky zániku odsudzujúceho rozhodnutia, nie je zrejmé, prečo vo svojom rozsudku sp. zn.: 3 Tdo 6/2011 16. 03. 2011 vyslovil porušenie zákona právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn.: 1 To 47/2010 zo dňa 15. 06. 2010 a tento zrušil. V tomto konaní išlo o dovolanie obvineného, ktorý po doručení napadnutého rozsudku Krajského súdu v Žiline zaplatil peňažný trest... Aj na jeho osobu sa teda vzťahovala rovnaká argumentácia... údajne neexistujúceho odsudzujúceho rozhodnutia. Každý obvinený po právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku zaplatí peňažný trest pre hrozbu nariadenia náhradného trestu odňatia slobody... No nikdy to neznamenal, že rozhodnutie sa pre túto skutočnosť stalo nespôsobilým pre podanie dovolania... Prečo v tejto veci odsudzujúce rozhodnutie aj naďalej existovalo, resp. bolo spôsobilé byť predmetom pozitívneho dovolacieho rozhodnutia pre dovolateľa, a v mojej veci nie? V oboch prípadoch účinky odsúdenia spočívajúce v zmenšení majetku, teda v zásahu do majetkovej sféry jednotlivca, naďalej trvajú a nestrácajú sa zahladením. ...je zrejmé, že dovolací súd nerozhoduje rovnako pri posudzovaní účinkov zahľadania odsúdenia... Nie je mi známe jediné rozhodnutie..., kde by zahladenie odsúdenia... malo za následok samo osebe odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 382 písm. f) Tr. por...*

K amnestii prezidenta môžem uviesť len tolko, že na mojej osobe neleží žiadna zodpovednosť za jej udelenie... Určite nie je... jej účelom spôsobiť odopretie práva na mimoriadny opravný prostriedok...“.

Sťažovateľ je presvedčený, že *«Zahladenie odsúdenia nemá silu zmeniť vinu vyslovenú právne relevantným spôsobom. Navyše, túto silu nemá ani v inej, hoci dovolacím súdom tvrdenej rovine. Tu je dovolací súd usvedčovaný z neznalosti zákona a zásada iura novit curia neplatí. Ako mám preukazovať stav svojej bezúhonnosti pri prijímaní*

do zamestnania, čo by podľa názoru dovolacieho súdu malo byť „zaručené“, keď som lekár a na výkon lekárskeho povolania sa vzťahuje o. i. aj ustanovenie § 31 ods. 1 písm. d) v spojení s ustanovením § 38 ods. 1 písm. b), ods. 2 zákona NR SR č. 576/2004 Z. z. [správne má byť zákon č. 578/2004 Z. z., pozn.] o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v aktuálnom znení? Teda zahladenie odsúdenia nemá v mojom prípade ani tie účinky, ktoré mu pripisuje dovolací súd.».

Sťažovateľ zastáva názor, že dovolací súd mu napriek tomu, že sa svojho „ústavného práva domáhal v medziach zákona, uprel právo na prístup k súdu a na spravodlivé prejednanie veci môjho dovolania. Nie je mi zrejmé, akým výkladom právnej normy dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, pokiaľ úplne zrejme ide o dovolanie proti rozhodnutiu v zmysle ust. § 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.. Toto rozhodnutie predsa stále existuje, a je takej povahy, že proti nemu podľa zákona právo podať dovolanie je prípustné. Jeho povahu prezident nezmenil.“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že:

„Základné právo [redacted] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 1 TdoV 5/2013 zo dňa 30. 05. 2013 porušené boli.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 1 TdoV 5/2013 zo dňa 30. 05. 2013 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia [redacted] v sume 275,94,- EUR... na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Vladimíra Kašubu, advokáta, so sídlom Holubyho ul. č. 51, 036 01 Martin... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Predsedníčka najvyššieho súdu prípisom č. k. KP 3/2015-23 zo 7. mája 2015 predložila vyjadrenie predsedu vo veci konajúceho senátu „TdoV“ k prijatej sťažnosti, v ktorom okrem iného uviedol:

„Ústavnú sťažnosť... považujem za vecne neopodstatnenú a napriek jej prijatiu na ďalšie konanie ju navrhujem odmietnuť...“

S tvrdeniami sťažovateľa prezentovanými v ústavnej sťažnosti sa nestotožňujem. Rozhodnutie dovolacieho súdu považujem za vecne správne, náležité odôvodnené a vnútorne konzistentné, ktoré plne rešpektuje rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej otázke...

V § 368 ods. 2 Tr. por. sú uvedené rozhodnutia, proti ktorým je možné podať dovolanie, ak Trestný poriadok neustanovuje inak. Pod písm. a) sa uvádza rozsudok a trestný rozkaz bez bližšej špecifikácie. V nadväznosti na ďalšie ustanovenia Trestného poriadku je zrejmé, že sa má na mysli odsudzujúci, ako aj oslobodzujúci rozsudok, pričom odsudzujúcim rozsudkom v zmysle § 163 až § 168 Tr. por. je taký, ktorý obsahuje výrok o vine páchatela a ak nedošlo k upusteniu od potrestania, výrok o treste a prípadne ďalšie výroky o náhrade škody, ochrannom opatrení. Pod pojmom odsudzujúci rozsudok je potrebné rozumieť taký rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatela hľadí ako na odsúdeného.

V posudzovanom prípade došlo u obvineného [REDAKOVANÉ] k zahladeniu odsúdenia v zmysle § 92 ods. 2, ods. 5 Tr. zák. Dovolací súd rozhodol o dovolaní, berúc do úvahy najmä rovnosť strán a stabilitu právnych vzťahov. Vzhľadom na zákonnú fikciu neodsúdenia (§ 93 ods. 1 Tr. zák.), z ktorej trestný zákon nepripúšťa pre tento prípad výnimku (ako v prípade uvedenom v § 61 ods. 7 Tr. zák.), považoval rozhodnutie právne za neexistujúce, proti ktorému nie je možné podať dovolanie. Ide pritom o ustálenú rozhodovaciu prax všetkých senátov najvyššieho súdu.

Pripomíname, že by nebolo ani žiaduce, aby v prípade, keď páchatel bol právoplatne odsúdený a došlo už aj k účinkom zahladenia odsúdenia, mohol generálny prokurátor alebo minister spravodlivosti podať dovolanie v neprospech tejto osoby (a napríklad žiadať na základe revízie použitej právnej kvalifikácie o sprísnenie pôvodne uloženého trestu). Dobrodennie, ktoré zákonodarca dáva v podobe bezúhonnosti, na základe fikcie osoby, ktorej odsúdenie bolo zahladené, by strácalo svoj zmysel.

Rovnosť strán v konaní a záujem na stabilite právnych vzťahov však predpokladá aj opak, a síce, že ani na základe dovolania obvineného (alebo podaného v prospech

obvineného) nie je možné právoplatné odsúdenie s dôsledkami následne nastalej fikcie neodsúdenia meniť.

Zákonná zmena, ktorá by v prípade, ak sa na páchatela hľadí, ako keby nebol odsúdený, umožňovala dovolanie podať len v prospech obvineného, bola zástupcami najvyššieho súdu navrhnutá v komisii pre novelizáciu Trestného zákona a Trestného poriadku...

De lege lata zastávame právny názor, že následky zahladenia odsúdenia na základe rozhodnutia súdu alebo zákonnej fikcie platia generálne a nevzťahujú sa len na prípad, v ktorom zákon také účinky pre použitie určitého inštitútu výslovne neguje...

Ak sa na páchatela hľadí, akoby nebol odsúdený a taký účinok nastal u všetkých trestov uložených právoplatným rozsudkom alebo trestný rozkazom, dotknuté rozhodnutie nemožno preskúmať v dovolacom konaní a dovolací súd dovolanie, ktoré bolo podané napriek účinkom zahladenia odsúdenia u napadnutého rozhodnutia, odmietne podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku.“

Predsedníčka najvyššieho súdu zároveň oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

K vyjadreniu predsedu konajúceho senátu najvyššieho súdu sťažovateľ (jeho právny zástupca) zaujal listom z 21. mája 2015 takéto stanovisko:

«Podstatou stanoviska je opakovanie argumentácie sťažnosťou napadnutého uznesenia sp. zn.: 1 TdoV 5/2013 zo dňa 30. mája 2013, pre ktoré považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky moju sťažnosť za vecne neopodstatnenú. Mám zato, že som uvedenú argumentáciu vyvrátil už dôvodmi, o ktoré opieram podanú sťažnosť... Najvyšší súd Slovenskej republiky však naviac poukazuje na svoje viaceré rozhodnutia... a na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn.: III. ÚS 331/2014 z 22. mája 2014. Nie je však zrejmé, prečo sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nezameral na vlastný rozsudok sp. zn.: 3 Tdo 6/2011 zo dňa 16. marca 2011, ktorým som v podanej sťažnosti argumentoval. Z toho rozsudku je úplne zrejmé, že Najvyšší súd Slovenskej republiky nevidel v zahladenom odsúdení... prekážku meritórneho rozhodnutia a to v prospech

odsúdeného. Takéto rozdiely v rozhodovaní neprispievajú k presvedčivosti a váhe súdnych rozhodnutí...

Rovnako Najvyšší súd Slovenskej republiky neargumentuje vlastným rozhodnutím sp. zn.: 2 Tdo 16/2013 zo dňa 14. mája 2013, ktoré stálo na identickej argumentácii a dôvodoch ako aj doručené stanovisko zo dňa 4. mája 2015. Toto rozhodnutie však bolo druhým výrokom nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn.: II. ÚS 529/2013 zo dňa 15. apríla 2015 zrušené a to ako následok porušenia základného práva na súdnu ochranu... a práva na spravodlivé súdne konanie... ..dôvody, ktoré viedli k vydaniu nálezu II. ÚS 529/2014 dňa 15. apríla 2015, sú použiteľné podľa môjho názoru aj pre potreby rozhodnutia o mojej sťažnosti.

...Dňa 18. marca 2015 Ústavný súd Slovenskej republiky... prijal uznesením stanovisko vo veci vedenej pod sp. zn.: PLz. ÚS 4/2015, nasledovného znenia: „Odsúdenému, ktorému bol uložený peňažný trest, a ktorý tento uložený peňažný trest vykonal zaplatením sumy peňažného trestu, nemožno odoprieť právo podať dovolanie len z dôvodu, že jeho odsúdenie bolo zahladené, keďže by tým neprimeraným spôsobom a v rozpore s podstatou a účelom inštitútu dovolania došlo k obmedzeniu prístupu odsúdeného k súdnej ochrane, čím by sa zasiahlo do podstaty a zmyslu základného práva na súdnu ochranu“...

Dôvody podanej sťažnosti sa podľa môjho názoru čiastočne prelínajú z odôvodnením uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 18. marca 2015 sp. zn.: PLz. ÚS 4/2015... Účinky v zmysle ustanovenia § 93 ods. 1 Tr. zák. sú spoločné pre zahľadene odsúdenia bez ohľadu na to, čo viedlo k zahladeniu (výkon trestu, súdne rozhodnutie, rozhodnutie prezidenta republiky, teda § 92 Tr. zák. v jeho celosti)...

Vzhľadom k vyššie uvedenému teda trvám na podanej sťažnosti a oproti pôvodne navrhovanému výroku o náhrade trov konania, tento mením v súvislosti s podaným vyjadrením tak, že navrhujem priznať mi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 424,16,- EUR..., ktorú bude Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet môjho právneho zástupcu JUDr. Vladimíra Kašubu..., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.»

Rovnako sťažovateľ vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa

tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Predmetom sťažnosti, ktorú ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 114/2015-11 z 8. apríla 2015 prijal na ďalšie konanie, je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 TdoV 5/2013 z 30. mája 2013, ku ktorému malo dôjsť tým, že najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa ako také, ktoré bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a to z dôvodu, že sťažovateľovo odsúdenie bolo zahladené jednak na základe vykonania uloženého peňažného trestu jeho zaplatením [§ 92 ods. 2 v spojení s § 32 písm. d) nového Trestného zákona] a jednak na základe rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky o amnestii z 2. januára 2013 uverejneného pod č. 1/2013 Z. z. (§ 92 ods. 5 nového Trestného zákona), ktorým v čl. I odpustil tresty odňatia slobody právoplatne uložené pred dňom tohto rozhodnutia, ktorých výkon bol podmiennečne odložený, s účinkom, že sa na páchatel'a hľadí, ako keby nebol odsúdený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli

vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma.

Z pohľadu ústavnoprávneho teda treba určiť povahu prípadov, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd. V konaní o ústavnej sťažnosti možno za také považovať prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva (m. m. I. ÚS 331/09, I. ÚS 316/2011). Inými slovami, v prípadoch posudzovania individuálnych sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je úlohou ústavného súdu preskúmať príslušné právne predpisy a prax in abstracto, ale obmedziť sa, nakoľko je to len možné, na posúdenie konkrétneho prípadu na účely zistenia, či spôsob, akým boli uvedené predpisy aplikované alebo sa dotkli sťažovateľa, viedol k porušeniu ústavy a príslušných medzinárodných zmlúv.

Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd pri posudzovaní podaného mimoriadneho opravného prostriedku pochybil, ak ho vyhodnotil ako neprípustný z dôvodu, že odsúdenie sťažovateľa bolo zahladené, v dôsledku čoho sa na neho hľadelo, ako keby nebol odsúdený.

Ústavný súd k problematike (ne)prípustnosti dovolania proti právoplatnému konečnému rozhodnutiu v trestnom konaní po zahlazení odsúdenia páchatelia trestného činu prijal uznesením č. k. PLz. ÚS 4/2015-11 z 18. marca 2015 zjednocujúce stanovisko, z ktorého vyplýva, že *„Odsúdenému, ktorému bol uložený peňažný trest a ktorý tento uložený peňažný trest vykonal zaplatením sumy peňažného trestu, nemožno odoprieť právo podať dovolanie len z dôvodu, že jeho odsúdenie bolo zahladené, keďže by tým neprimeraným spôsobom a v rozpore s podstatou a účelom inštitútu dovolania došlo k*

obmedzení prístupu odsúdeného k súdnej ochrane, čím by sa zasiahlo do podstaty a zmyslu základného práva na súdnu ochranu.“

Aj keď plénum ústavného súdu citované zjednocujúce stanovisko prijalo v súvislosti s odmietnutím dovolania ako neprípustného z dôvodu zahľadania odsúdenia iba na základe vykonania peňažného trestu, rovnaké východiská platia aj vo vzťahu k zahladeniu odsúdenia na základe rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky o odpustení trestu a zahladení odsúdenia formou amnestie. V tejto okolnosti vzhľadom na povahu preskúmvanej otázky nemožno vidieť odlišnosť vylučujúcu rovnaký prístup k posúdeniu tejto záležitosti, preto ústavný súd vychádzal pri svojom rozhodovaní z už uvedených záverov.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia sp. zn. 1 TdoV 5/2013 z 30. mája 2013, ktorým podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 5 To 3/2012 z 31. mája 2012 odmietol, uviedol okrem iného tieto relevantné skutočnosti:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky... konštatuje, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné - § 382 písm. f)...

Prezident Slovenskej republiky v zmysle čl. 102 ods. 1 písm. j) Ústavy Slovenskej republiky odpúšťa a zmierňuje tresty uložené súdmi v trestnom konaní a zahľadza odsúdenie formou individuálnej milosti alebo amnestie. Podľa § 92 ods. 5 Tr. zák. odsúdenie sa zahladzuje, ak to nariadi prezident Slovenskej republiky na základe svojho práva zahľadzať odsúdenie formou milosti alebo amnestie. Ak bolo odsúdenie zahladené, hľadí sa na páchatela, ako keby nebol odsúdený (§ 93 ods. 1 Tr. zák.).

Špecializovaný trestný súd v Pezinku. uznesením z 29. januára 2013, sp. zn. PK-2 T 10/2009, podľa § 474 Tr. por. rozhodol, že obvinený [REDAKOVANÉ], je účastný amnestie prezidenta Slovenskej republiky z 2. januára 2013, uverejnenej pod č. 1/2013 Z. z. Podľa článku I rozhodnutia o amnestii mu odpustil právoplatne uložený trest

12

odňatia slobody, ktorého výkon mu bol podmienenčne odložený, s účinkom, že sa na neho hľadí, ako keby nebol odsúdený... Vzhľadom nato, že obvinený sťažnosť proti predmetnému uzneseniu nepodal, uznesenie o amnestii nadobudlo právoplatnosť 6. februára 2013...

...obvinený [REDACTED], uložený peňažný trest vo výmere 3.000,- Eur zaplatil 14. augusta 2012 zložením uvedenej sumy na účet Špecializovaného trestného súdu v Pezinku...

Na páchatela, ktorému bol uložený peňažný trest ako trest samostatný, sa hľadí, akoby nebol odsúdený, ak trest riadne vykoná, alebo ak sa od jeho výkonu, alebo jeho zvyšku upustilo § 92 ods. 2, § 32 písm. d) Tr. zák.. Výkonom peňažného trestu sa teda na obvineného [REDACTED], hľadí, akoby nebol odsúdený.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý znamená vážny prielom do právoplatnosti a predpokladanej stability konečného a vykonateľného súdneho rozhodnutia. Jeho zmyslom je, za prísne vymedzených podmienok, náprava procesných a hmotnoprávných chýb výslovne uvedených v zákone, ale nie revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa a na preskúvanie nimi vykonaného dokazovania.

Práve preto, že ide o prielom do naznačenej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia na základe tohto mimoriadneho opravného prostriedku za uvedených podmienok v zákone, dáva sa možnosť dvom hlavným proti sebe stojacím stranám v trestnom konaní (odhliadajúc od práva ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní) prokurátorovi a obvinenému dosiahnuť vyvolanie mimoriadneho konania pred najvyšším súdom na preskúvanie niektorých právoplatných rozhodnutí. Zákon obmedzuje možnosť podania dovolania len obmedzenému okruhu subjektov, v obmedzenom rozsahu, zo špecificky vymedzených, kvalifikovaných dôvodov a len proti niektorým vymedzeným rozhodnutiam.

Keďže sa možnosť tohto opravného prostriedku dáva predovšetkým dvom hlavným proti sebe stojacím stranám v konaní, základným princípom, ktorým sa musí tento inštitút mimoriadneho opravného prostriedku riadiť, je princíp rovnosti strán a to jednak čo do možnosti podania tohto opravného prostriedku, tak aj v samotnom procese, v konaní o ňom pred súdom. Pri dodržaní tejto základnej zásady v trestnom konaní by bolo proti jej zmyslu i princípu spravodlivosti, aby jedna strana mala možnosť dovolať sa mimoriadnym

opravným prostriedkom konania na najvyššom súde vo veci, v ktorej bol obvinený amnestovaný, alebo už bol trest vykonaný a zahladený s účinkami, že sa na páchatela hľadí akoby nebol odsúdený. Ak by túto možnosť mal obvinený, nutne by musela byť pripustená i u generálneho prokurátora (odhliadajúc od ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní)...

V § 368 ods. 2 Tr. por. sú uvedené rozhodnutia, ktorými treba rozumieť, ak tento zákon neustanovuje inak, ako rozhodnutia..., proti ktorým možno podať dovolanie. Pod jeho písmenom a) sa uvádza rozsudok a trestný rozkaz, bez bližšej špecifikácie, aký rozsudok sa má na mysli. V nadväznosti na ostatné ustanovenia Trestného poriadku o dovolaní i tie, ktoré sa týkajú rozsudku je zrejmé, že sa má na mysli tak odsudzujúci, ako aj oslobodzujúci rozsudok.

Odsudzujúcim rozsudkom... treba rozumieť taký, ktorý obsahuje výrok o vine páchatela a ak nedošlo k upusteniu od potrestania, výrok o treste a prípadné ďalšie výroky o náhrade škody, alebo o ochrannom opatrení. Odsudzujúcim rozsudkom teda treba rozumieť taký rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatela hľadí ako na odsúdeného.

Pokiaľ nastávajú, či už priamo na základe zákona, alebo na základe rozhodnutia súdu, právne dôsledky spojené s fikciou neodsúdenia, t. j., že sa v zmysle zákona hľadí na páchatela ako keby odsúdený nebol, potom treba do všetkých dôsledkov právne považovať za neexistujúce odsudzujúce rozhodnutie takej osoby, na ktorú sa hľadí akoby odsúdená nebola.

Predpokladom na podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, je preto existencia odsúdenia páchatela. Pokiaľ platí fikcia neodsúdenia, ktorú zákonodarca spojil s inštitútom zahľadania odsúdenia, nemožno ju chápať podmienenene tak, že pre určité prípady v trestnom konaní (ale i mimo neho) platí a pre niektoré nie.

Zahľadenie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia, znamená, okrem iných dôsledkov spojených s bezúhonnosťou určitej osoby, že vo výpise z registra trestov sa jej zahladené odsúdenie už neuvádza. V oblasti trestno-právnej zanikajú nepriaznivé následky spojené s odsúdením páchatela. Treba vychádzať z toho, že neexistuje odsúdenie, ktoré by bolo dôvodom priťažujúcej okolnosti, alebo recidívy trestnej činnosti. Zahladením odsúdenia s fikciou neodsúdenia môže taká osoba preukazovať stav svojej bezúhonnosti. Nie

je už povinná pri rôznych príležitostiach, napr. pri prijímaní do zamestnania, pri žiadostiach o niektoré povolenia, oprávnenia a pod. uvádzať odsúdenie, ktoré bolo zahladené. Platí to aj obrátene zo strany iných subjektov vo vzťahu k tejto osobe. Odpadnutie prekážky odsúdenia teda môže viesť k vzniku alebo k obnoveniu takých právnych vzťahov, ktoré občan nemohol nadobudnúť, alebo sa ich nemohol dožadovať, pokiaľ existovala prekážka odsúdenia páchatela.

Keďže v dôsledku toho, že odsúdenie bolo zahladené, môžu vznikať nové právne vzťahy, ktoré by inak nemohli nastať, ak aby neexistovala podmienka bezúhonnosti, potom by bolo vážnym zásahom do stability právnych vzťahov, ak by na základe dovolania niektorej z dvoch hlavných strán v trestnom konaní, alebo dovolania ministra spravodlivosti bolo možné zvrátiť nový právny stav vznikajúci po udelení amnestie alebo vykonaní trestu a zahlodení odsúdenia spojeného s fikciou neodsúdenia.

Výrazne by sa v takom prípade nepriaznivo vo vzťahu k osobe, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, prejavilo podanie dovolania prokurátorom, alebo ďalším oprávneným subjektom, v neprospech takejto osoby. Nebolo by žiaduce, aby v takom prípade, keď už páchatel vykonal trest a došlo aj k zahlodeniu odsúdenia, aby generálny prokurátor, eventuálne minister spravodlivosti, mohol podávať tento mimoriadny opravný prostriedok v neprospech obvineného, smerujúceho k zhoršeniu jeho postavenia a umožniť tak otvorenie takého trestno-právneho vzťahu, ktorý už bol ukončený a zvrátiť tak priaznivé dôsledky pre páchatela spočívajúce v tom, že sa na neho hľadí akoby nebol odsúdený. Dobrodenie, ktoré dáva zákonodarca v podobe bezúhonnosti, na základe fikcie neodsúdenia osoby, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, by strácalo svoj zmysel.

Rovnosť strán v konaní a záujem na stabilite právnych vzťahov však predpokladá aj opak, že ani na základe dovolania obvineného nie je možné právoplatné a už aj vykonané a zahladené odsúdenie s dôsledkami fikcie neodsúdenia, meniť.

Preto ak nastal zo zákona alebo na základe rozhodnutia súdu stav zahlodenia odsúdenia, ktorý má znamenať, že neexistuje odsúdenie, ktorým sa uložila sankcia, jeho dôsledkom musí byť i to, že žiaden zo subjektov oprávnených na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, už ho nemôže podať.

V predmetnom prípade vychádzajúc z danej zákonnej fikcie neodsúdenia obvineného (§ 93 ods. 1 Tr. zák.), predpokladanej v ustanovení § 92 ods. 2, ods. 5, § 32 písm. d) Tr.

zák., ktorý sa v posudzovanej veci aplikoval, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že podľa § 382 písm. f) Tr. por. odmietol dovolanie obvineného [REDACTED] [REDACTED], ako neprípustné, lebo smeruje proti svojimi účinkami neexistujúcemu odsudzujúcemu rozhodnutiu, proti ktorému nie je možné v zmysle § 368 ods. 1 a 2 Tr. por. dovolanie podať.“

Ústavný súd v prvom rade poznamenáva, že v obdobnej veci už rozhodol nálezom z 15. apríla 2015 v sťažovateľom spomenutom konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 529/2013, ktorého predmetom bol prieskum uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 16/2013 zo 14. mája 2013 založeného na v podstate totožnej argumentácii, akú použil aj v aktuálne napadnutom uznesení z 30. mája 2013 (sp. zn. 1 TdoV 5/2013). Výsledkom uvedeného konania pred ústavným súdom bolo zrušenie rozhodnutia najvyššieho súdu kvôli jeho zásahu do základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie sťažujúcej sa fyzickej osoby.

Pretože označený nález sp. zn. II. ÚS 529/2013 z 15. apríla 2015 vychádzajúci zo záverov zjednocujúceho stanoviska prijatého uznesením č. k. PLz. ÚS 4/2015-11 z 18. marca 2015 sa načrtnutej problematike venoval vyčerpávajúcim spôsobom, ústavný súd aj v tejto veci zopakuje v ňom prijaté závery.

Akceptovateľné je teda tvrdenie najvyššieho súdu, že zákon obmedzuje možnosť podania dovolania len obmedzenému okruhu subjektov, v obmedzenom rozsahu, zo špecificky vymedzených, kvalifikovaných dôvodov a len proti niektorým vymedzeným rozhodnutiam. Taktiež sa ústavný súd stotožňuje s právnym názorom najvyššieho súdu, pokiaľ ide o vymedzenie podstaty a účelu inštitútu dovolania. Precizovanie podmienok, dôvodov, ako aj okruhu osôb oprávnených podať dovolanie je prejavom faktu, že dovolanie predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, ktorého možnosť uplatnenia má byť v porovnaní s riadnymi opravnými prostriedkami podstatne užšia, keďže dovolanie a rozhodnutie o ňom spravidla narúša stabilitu konečného a vykonateľného, resp. v niektorých prípadoch už aj vykonaného rozhodnutia súdu. Vzhľadom na zákonom

podrobne vymedzené podmienky, dôvody, ako aj okruh osôb oprávnených podať dovolanie je v rozpore s podstatou a účelom inštitútu dovolania, aby v aplikačnej súdnej praxi dochádzalo k akejkolvek ďalšej redukcii zákonom ustanovených podmienok, dôvodov a okruhu osôb oprávnených podať dovolanie.

Najvyšší súd argumentuje tým, že priznanie práva podať dovolanie odsúdenému, u ktorého nastali účinky zahľadania odsúdenia, by bolo v rozpore s princípom rovnosti procesných strán, keďže ak by túto možnosť mal odsúdený, nutne by musela byť pripustená aj u generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“). V dôsledku toho by generálny prokurátor mohol podať odvolanie aj v neprospech odsúdeného, smerujúceho k zhoršeniu jeho postavenia. To by následne umožňovalo otvorenie trestnoprávneho vzťahu, ktorý už bol ukončený, a zvrátenie priaznivých dôsledkov pre odsúdeného spočívajúcich v tom, že sa na neho hľadí, ako by nebol odsúdený.

Takúto argumentáciu najvyššieho súdu možno považovať práve za redukciiu zákonom ustanovených podmienok, dôvodov a okruhu osôb oprávnených podať dovolanie. Legalizujúcim dôvodom takejto redukcii nemôže byť argumentácia založená na rešpektovaní princípu rovnosti procesných strán, pretože neexistuje legitímny dôvod ani cieľ, pre ktorý by nebolo možné priznať rovnaké procesné práva pre všetky procesné strany, v danom prípade priznať právo podať dovolanie aj proti rozhodnutiu, ktoré vykazuje nezákonnosť a ktoré odsúdený medzičasom vykonal. Priznanie, a teda uplatnenie tohto procesného práva vo svojich dôsledkoch znamená naplnenie, a nie popretie podstaty princípu rovnosti procesných strán.

Neprípustnosť dovolania podaného odsúdeným, ktorý už vykonal uložený trest alebo ktorému bol trest odpustený na základe rozhodnutia o amnestii, nemožno bez ďalšieho vyvodzovať ani z explicitného znenia príslušných ustanovení Trestného poriadku vzťahujúcich sa na dovolanie. Rozhodnutím, ktorým bola vec právoplatne skončená, je okrem iného aj rozsudok, ktorým bol uložený trest.

Ústavne neudržateľným je právny záver najvyššieho súdu, že odsudzujúcim rozsudkom treba rozumieť taký rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatel'a hľadí ako na odsúdeného.

Na rozdiel od názoru najvyššieho súdu, že je potrebné do všetkých dôsledkov právne považovať za neexistujúce odsudzujúce rozhodnutie takej osoby, na ktorú sa hľadí, ako by odsúdená nebola, a že predpokladom na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je existencia odsúdenia páchatel'a, je ústavný súd presvedčený, že z hľadiska prípustnosti podania dovolania je bez významu, či sa v dôsledku zahľadania odsúdenia hľadí na osobu odsúdeného ako na osobu, ktorá odsúdená nebola, keďže z hľadiska prípustnosti podania dovolania je rozhodujúce to, či existuje odsudzujúce rozhodnutie a či toto odsudzujúce rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Inak povedané, podmienkou podania dovolania je existencia už samotného odsúdenia páchatel'a – podmienkou nie je absencia zahľadania odsúdenia spojená so zákonnou fikciou neodsúdenia. Fikcia neodsúdenia sťažovateľa vyplýva z vykonania peňažného trestu a odpustenia podmiennečne odloženého trestu odňatia slobody uložených na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku, pričom odopretím práva podať dovolanie proti takémuto právoplatnému rozhodnutiu by nebolo možné naplniť deklarovaný účel inštitútu dovolania, ktorým je odstrániť účinky založené nezákonným právoplatným rozhodnutím.

Nemožno sa bez výhrad stotožniť ani so závermi najvyššieho súdu týkajúcimi sa preukazovania stavu bezúhonnosti sťažovateľa. Zahľadanie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia nezakladá zánik všetkých nepriaznivých účinkov spojených s odsúdením páchatel'a, pretože tieto nemožno obmedzovať výlučne na skutočnosť, že vo výpise z registra trestov sa páchatel'ovi zahladené odsúdenia neuvádzajú, keďže účinky spojené s vykonaným a zahladeným trestom vo vzťahu k odsúdeniu zostávajú zachované vo forme záznamu v odpise z registra trestov. Práve odpis z registra trestov bez evidovaného odsúdenia páchatel'a je zákonnou podmienkou a predpokladom na plné uplatnenie subjektívnych práv páchatel'a.

Vykonaný a zahladený trest postihuje páchatel'a aj sekundárne, keď už samotné právoplatné rozhodnutie, ktorým bol páchatel' uznaný za vinného a bol mu uložený trest, zakladá pre poškodeného právny titul na uplatnenie práva na náhradu škody v civilnom konaní (pokiaľ náhrada škody nebola poškodenému priznaná už v trestnom konaní).

Nemožno opomenúť ani skutočnosť, že so zahladením odsúdenia páchatel'a nezanikajú ďalšie účinky spojené s uloženým, ale zahladeným trestom, ako je napr. strata vážnosti v spoločnosti, keď účelom uloženého trestu je v zmysle ustanovenia § 34 ods. 1 Trestného zákona okrem iného aj vyjadriť morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou, ktorý je naplnený už právoplatným uložením trestu, pričom jeho vykonaním a následným zahladením tieto účinky nezanikajú, a nie sú ani automaticky reparované.

Osobitne je potrebné zdôrazniť, že aj v zmysle judikatúry samotných všeobecných súdov zahladením odsúdenia alebo zákonnou fikciou neodsúdenia právne zaniká iba skutočnosť odsúdenia za trestný čin, ale nie aj sama skutočnosť, že páchatel' spáchal trestný čin (R 7/1975). Fikcia, v zmysle ktorej sa na páchatel'a hľadí, ako by nebol odsúdený, nelikviduje samotný fakt spáchania činu, nebráni tomu, aby súd pri hodnotení osoby páchatel'a v neskoršom trestnom konaní pre iný trestný čin prizeral na skutočnosť, že páchatel' spáchal trestný čin, a aby z toho vyvodil príslušné závery z hľadiska sklonu páchatel'a k trestnej činnosti, jeho vzťahu k spoločenským hodnotám chráneným Trestným zákonom, možnosti jeho nápravy a podobne. Závažnosť tejto skutočnosti je však zásadne menšia ako závažnosť skutočnosti, že páchatel' už bol odsúdený (R 10/1974).

Účinky spojené s uloženým a zahladeným trestom postihujú odsúdeného v možnosti uplatnenia jeho subjektívnych práv a civilnoprávných vzťahov a možnosť podať dovolanie v danom prípade predstavuje výkon základného práva na súdnu ochranu, pričom právnym poriadkom umelo konštruovaná skutočnosť – fikcia neodsúdenia, nemôže uprieť či znemožniť odsúdenému prístup k mimoriadnemu opravnému prostriedku, ktorého prípadné vyhodnotenie ako dôvodného a oprava vymedzených procesných a hmotnoprávných chýb môže následne v konečnom dôsledku vyústiť do oslobodenia odsúdeného – tzn. preukázania nespáchania trestného činu.

Odopretie práva podať dovolanie odsúdenému len z dôvodu, že sa na neho v dôsledku či už vykonania uloženého peňažného trestu alebo odpustenia uloženého podmienčne odloženého trestu odňatia slobody rozhodnutím o amnestii hľadí, ako keby nebol odsúdený, neprimeraným spôsobom a v rozpore s podstatou a účelom inštitútu dovolania obmedzuje prístup odsúdeného k súdnej ochrane, čím zasahuje do podstaty a zmyslu základného práva na súdnu ochranu.

Z týchto dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 TdoV 5/2013 z 30. mája 2013 (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu i jeho práva na spravodlivé súdne konanie, bolo namieste využitie právomoci podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, preto napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku nálezu).

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu. Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

III.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom, a ktoré jeho právny zástupca vyčíslil na sumu 424,16 €.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta a jeho hotových výdavkov, a vychádzal pritom z ustanovení § 1 ods. 3, § 9 ods. 1, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 15 písm. a) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vo veciach zastupovania pred ústavným súdom vykonaný v roku 2013 je 130,17 € a hodnota režijného paušálu predstavuje 7,81 €. Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2015 je základná sadzba tarifnej odmeny stanovená v sume 139,83 € a hodnota režijného paušálu je 8,39 €. Za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2013 (prevzatie a príprava právneho zastúpenia z 24. júla 2013 a podanie sťažnosti ústavnému súdu z 26. júla 2013) a jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2015 (stanovisko z 21. mája 2015 k vyjadreniu najvyššieho súdu) patrí sťažovateľovi náhrada trov jeho právneho zastúpenia v celkovej výške 424,18 € vrátane režijného paušálu.

Pretože sťažovateľom (jeho právnym zástupcom) vyčíslené trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom predstavujú 424,16 €, ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v ním požadovanej sume.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 3 výroku rozhodnutia).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2015